

Plánování pozpátku

Efektivní plánování a vyhodnocování výuky je klíčovou pedagogickou dovedností, která významně ovlivňuje kvalitu pedagogického procesu a má zásadní dopad na učení žáků. Je tedy důležité, aby pedagogický lídr, který je odpovědný za budování procesní kvality ve škole, byl schopen reflektovat strukturu hodiny pedagoga při pozorování, poskytnout mu zpětnou vazbu a vést ho k rozvoji pedagogických kompetencí v oblasti plánování výuky.

Plánování pozpátku pomáhá učiteli dobře vymezit cíle hodiny, srozumitelně vyhodnocovat proces i výsledek učení společně se žáky, mířit přímo k cíli, a zjišťovat svůj dopad a učit se z toho.

Ředitel/pedagogický lídr může tento model využít jako:

- 1. indikátor při pozorování v hodině**, tedy co pozorovat, na co se zaměřit, aby byl schopen poskytnout učiteli zpětnou vazbu – Je srozumitelně formulován cíl hodiny? Vedou aktivity v hodině k jeho naplnění? Sbírá a vyhodnocuje učitel společně s žáky důkazy o tom, do jaké míry byl cíl naplněn? Reflektuje učitel společně s žáky naplnění cíle na konci hodiny? Vyhodnocuje společně s žáky, jaké strategie, postupy pomohly k naplnění cíle, případně co způsobilo, že cíl naplněn nebyl? Plánuje další hodinu na základě toho „kam s žáky došel“? Zapojuje do plánování žáky?
- 2. strukturu při profesním pohovoru**, kterým chce rozšířit uvědomění pedagoga, který zatím buď nemá zvládnutou dovednost plánovat hodinu v třífázovém modelu, nebo se chce posunout na vyšší úroveň, případně si svoje dovednosti zmapovat, nebo zatím vůbec neví, že by něco takového měl dělat ☺ - Co bylo tvým záměrem v této hodině? Co se mělo stát? S čím měli žáci odcházet? Věděli žáci, co se mělo v této hodině stát, s čím měli odcházet? Proč jsi volil(a) tyto aktivity? K čemu měly vést? Jak jsi poznal, co se žáci v této hodině naučili, kam se posunuli? Jak to poznali žáci? Co pro tebe bude východiskem při plánování následující hodiny?
- 3. srozumitelný nástroj pro pedagogy**, kteří došli k uvědomění, že je důležité plánovat hodinu prostřednictvím cílů, důkazů o jejich dosažení a aktivit k tomu vedoucích, ale zatím neví jak a budou se nás ptát „Jak to tedy mají dělat?“ ☺

3 kroky plánování:

1. krok/ Cíl učení žáka

Nejprve promyslím a zformuluji, jaký bude **cílový stav** žáka na konci hodiny - co nového bude umět, čemu bude rozumět, co si bude pamatovat, s čím bude mít osobní zkušenost, jak změní postoje?

Cíl hodiny je dobré si napsat - písemné formulování myšlenky vždy vede k přesnějšímu pochopení, co vlastně chci.

Kde bereme cíl učení?

Z toho, co víme o tom, že žáci teď potřebují - na základě vyhodnocení dosavadního učení („kde žáci jsou“) vzhledem:

- a. k cílům v kurikulárních dokumentech (RVP / ŠVP);
- b. k cílům, které sami považujeme za hodnotné pro děti i pro společnost, i když nejsou přímo v kurikulu (které můžeme považovat za neaktuální).

2. krok/ Z čeho a jak poznám já i žáci, nakolik jsme cíle dosáhli

Potom si promyslím, z čeho a jak **poznám, nakolik žák cíle dosáhl**. Jde o dvě věci:

- a) O zdroj důkazů o tom, že učení probíhá a že proběhlo
- b) O kvalitu důkazů – co očekávám, že bude dobře odvedená práce (kritéria úspěchu)

Bude výstup ústní nebo písemný - jak zformuluji otázky, aby vedly k cíli?

Co očekávám, že žák napíše (řekne), jak bude vypadat dobře splněné zadání?

Jaká úskalí mohou na žáky čekat a jak se to může projevit v jejich učení?

Je výhodné si zkusit sám splnit zadání - snadněji odhalím případné problémy, které na žáky čekají, a ověřím si, zda jsou zadání (otázky) dobře formulované.

Je důležité, aby bylo učiteli (i žákovi) jasné, jak má vypadat práce, která je dobrá. Mělo by být jasné, podle čeho budeme hodnotit pokrok, posun.

3. krok/ Které aktivity musí proběhnout, abychom šli k cíli a aby vznikly důkazy o učení?

Nakonec promyslím, jaké kroky v hodině povedou k cíli. Sestavím **průběh hodiny**. Čím hodina začne, jak bude pokračovat, jaké metody použiji, v jaké části bude žák pracovat na výstupech, kdy a jak dopřeji čas na reflexi práce.